

LATVIJAS ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒTĀJU ASOCIĀCIJA

Reģ.Nr.40008081480, Kalnabeites 8, Siguldas pagasts, Siguldas novads

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgu audzēšanas programmas rezultāti 2019.gadā

2019.gadā LŠZAA ir **218** pārraudzības ganāmpulki ar **1511** zirgiem tajos, kas īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes audzēšanas programmu.

Biedrības “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija” pārraudzībā 2019.gadā ir bijušas **218** saimniecības – no tām **10** šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības. Saimniecību ganāmpulki ir reģistrēti, un dzīvnieki apzīmēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību.

N.p. k.	Saimniecības nosaukums	Novads	Pagasts	Šķirne	Piešķirts statuss	Pagarināts statuss	Pagarināts statuss
1.	Juridiska persona	Jaunjelgavas	Seces	LS, LSB	12.07.2007 Šķirnes saimniecība	08.09.2014	08.09.2019
2.	Juridiska persona	Kaplavas	Krāslavas	LS	20.11.2000 Šķirnes saimniecība	30.02.2014	30.02.2019
3.	Fiziska persona	Vecumnieku	Vecumnieku	LS	20.09.2016 Šķirnes saimniecība	20.09.2016	20.09.2021
4.	Fiziska persona	Ķeguma	Tomes	LS	17.05.2017 Šķirnes saimniecība	17.05.2017	17.05.2022
5.	Fiziska persona	Kocēnu	Dikļu	LS	09.06.2017 Šķirnes saimniecība	09.06.2017	09.06.2022
6.	Fiziska persona	Krāslavas	Kaplavas	LSB	30.06.2017 Šķirnes saimniecība	30.06.2017	30.06.2022
7.	Fiziska persona	Vecumnieku	Vecumnieku	LS	19.04.2018 Šķ.saimn. kandidāte	19.04.2019 Šķirnes saimniecība	
8.	Fiziska persona	Kocēnu	Dikļu	LS	27.04.2018 Šķ.saimn. kandidāte	01.07.2019 Šķirnes saimniecība	
9.	Fiziska persona	Dobeles	Jaunbērzes	LS, LSB	29.06.2018 Šķ.saimn. kandidāte	29.06.2019 Šķirnes saimniecība	

10.	Juridiska persona	Pļaviņu	Vietalvas	LS	29.08.2018 Šķ.saimn. kandidāte	29.06.2019 Šķirnes saimniecība	
-----	-------------------	---------	-----------	----	-----------------------------------	--------------------------------------	--

Vērtēšanai sagatavoto un novērtēto zirgu skaits 2019.gadā 84 pārraudzības un 10 šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās

Ciltsdarba svarīga sastāvdaļa ir snieguma pārbaude, kas Latvijas siltasiņu zirgu šķirnē tiek īstenota gan pēc eksterjera, gan darbaspējām. Vaislas ķēves un ērzeļa kvalitāti nosaka gan viņu pašu rādītāji, gan pēcnācēju vērtējumu rezultāti.

Gads	2019
KUMEĻI	117
JAUNZIRGI	79
JAUNIE ĒRZEĻI	4
VĒRTĒTIE ĒRZEĻI	14
ĶĒVES	92

LŠZAA pārraudzības saimniecību vērtēšanai sagatavoto un novērtēto zirgu skaits (lielākais) 2019. gadā:

<i>Npk</i>	<i>Saimniecība</i>	<i>Kumeļi</i>	<i>Jaunzirgi</i>	<i>Jaunsert. ērz.</i>	<i>Vērt. ērz.</i>	<i>Ķēves</i>	<i>Kopā</i>
1	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	7		2	11	22
2	Zirgu audzēšanas saimniecība	6	5		2	5	18
3	Zirgu audzēšanas saimniecība	8	3			3	14
4	Zirgu audzēšanas saimniecība	1	4			5	10
5	Zirgu audzēšanas saimniecība	5	5				10
6	Zirgu audzēšanas saimniecība	5	1		1	3	10
7	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	3			4	9
8	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	3		1	3	9
9	Zirgu audzēšanas saimniecība	5				3	8
10	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	3	1		1	7
11	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	3			1	6
12	Zirgu audzēšanas saimniecība	1	1	1		3	6
13	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	2			1	5
14	Zirgu audzēšanas saimniecība	4	1				5
15	Zirgu audzēšanas saimniecība	1	1		1	2	5
16	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	3				5
17	Zirgu audzēšanas saimniecība	3				2	5
18	Zirgu audzēšanas saimniecība	2			1	1	4

19	Zirgu audzēšanas saimniecība	2			1	1	4
20	Zirgu audzēšanas saimniecība	2	1			1	4
21	Zirgu audzēšanas saimniecība	4					4

Iekrāsotās zirgu īpašnieku ailītes ir šķirnes saimniecības.

Jaunzirgu vērtēšana

Vērtēšanu veic sertificēti vērtēšanas eksperti. Katrs dzīvnieks tiek novērtēts pēc eksterjera septiņām pazīmēm un viņa gaitas kvalitātes soļos, rikšos, lēkšos un lēciena tehnikā. Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits sporta tipa jaunzirgiem ir 70 punkti par eksterjeru un 40 punkti par darbaspējām.

Iegūtie rezultāti tiek apkopoti un iesniegti šķirnes zirgu audzēšanas biedrībā, kas veido datu bāzi katram šķirnes zirgam.

LŠZAA 13 labākie LS jaunzirgi pēc kopvērtējuma (=>86) 2019.gadā

Jaunzirga vārds	ID numurs	Eksterjers							Kopā	Darbaspējas				Kopā	Kopējais
		T	VL	ĶP	PK	PakK	GP	KE		S	R	L	Lē/vad		
Persika	LV001000003512	8	8	8	8	8	8	8	56	8	8	8	8	32	88
Keipa	LV001000003997	8	8	8	8	8	8	8	56	8	8	8	8	32	88
Luvra	LV001900001861	9	8	8	9	8	8	9	59	7	7	8	7	29	88
Lakahila Windbow	LV001000003783	8	8	7	8	7	8	9	55	8	8	8	9	33	88
Paixao - Paiksa	LV001000003998	8	8	8	8	8	8	8	56	8	8	8	7	31	87
Corvete	LV001000003500	8	7	8	8	8	8	8	55	8	9	8	7	32	87
Caesar's Dream	LV001900002241	8	8	8	7	8	8	8	55	8	8	8	8	32	87
First Choise	LV001000003462	8	8	8	8	8	8	8	56	8	8	8	7	31	87
Gracio Cyrus	LV001900002290	8	8	8	8	9	7	7	55	9	8	8	7	32	87
Quite Remarkable	LV001900001915	7	7	7	8	8	9	8	54	9	8	8	7	32	86
Raleigh Princes	LV001000003437	8	8	8	8	8	8	8	56	7	7	8	8	30	86
Avalona	LV001000003640	8	8	8	8	8	8	8	56	7	8	7	8	30	86
Akropole	LV001000003438	8	8	8	8	8	8	9	55	8	8	8	7	31	86

LS jaunzirgu vērtēšanas datu analīze – 2018.gadā un 2019.gadā vērtēto LS sporta tipa jaunzirgu rādītāji:

2018		2019	
Eksterjers	Darbaspējas	Eksterjers	Darbaspējas
53.0	29.6	54.0	29.9

Salīdzinoši ar 2018.gadu, par 1.punktu ir uzlabojies vidējais eksterjera rādītājs un par 0.3.punktiem ir uzlabojies darbaspēju vidējais rādītājs, kas liecina par kopējo populācijas virzību audzēšanas programmas mērķa virzienā.

Jaunzirgu vidējie vērtējumi LŠZAA šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, salīdzinājumā ar jaunzirgu vidējiem vērtējumiem LŠZAA pārraudzības saimniecībās 2019.gadā

Jaunzirgu grupa	Eksterjers							Kopā	Darbaspējas				Kopā	Kopējais
	T	VL	ĶP	PK	Pak K	GP	KE		S	R	L	Lē/vad		
2019.gadā vērtētie jaunzirgi	7.7	7.5	7.6	7.6	7.5	7.4	8.1	45.8	7.3	7.3	7.3	7.5	25.2	71.0
2019.gadā vērtētie jaunzirgi šķirnes saimniecībās	7.9	7.6	7.3	7.6	7.6	7.5	8.3	53.7	7.4	7.4	7.5	7.6	29.9	83.7
Vidējā vērtējuma starpība	0.2	0.1	-0.3	-0.1	0.1	0.1	0.2	7.9	0.2	0.1	0.2	0.1	4.7	12.7

2019.gadā šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības uzrādījušas augstākus vidējos vērtējumus nekā pārraudzības saimniecībās kopumā, kas liecina, ka šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības atražo augstvērtīgu vaislas materiālu.

Jaunzirgu vidējie vērtējumi LŠZAA šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās ar lielāko vērtēto jaunzirgu skaitu, salīdzinājumā ar jaunzirgu vidējiem vērtējumiem LŠZAA pārraudzības saimniecībās 2019.gadā

Saimniecība		Juridiska persona	Fiziska persona	Fiziska persona
Vērtēto jaunzirgu skaits saimniecībā		5	5	3
Eksterjers	T	8	7.8	8.0
	VL	7.8	7.6	8.0
	ĶP	7.4	7.2	7.7
	PK	7.8	7.4	8.0
	PakK	7.2	7.8	8.0
	GP	7.4	7.6	8.0
	KE	8.6	8	8.0
Kopā		54.2	53.4	55.7

Starpība no 2019.gadā vērtēto jaunzirgu eksterjera vidējā vērtējuma	8.4	7.6	9.9
Darbaspējas	S	7	8.0
	R	7	7.7
	L	7.4	8.0
	Lē/vad	7.4	7.3
	Kopā	28.8	30.4
Starpība no 2019.gadā vērtēto jaunzirgu darbaspēju vidējā vērtējuma	3.6	5.2	5.8
Kopā	83	83.8	86.7
Starpība no 2019.gadā vērtēto jaunzirgu kopējā vidējā vērtējuma	12.0	12.8	15.7

Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, kur vērtēto jaunzirgu skaits pārsniedza trīs jaunzirus, veikta vidējo eksterjera un darbaspēju rādītāju salīdzināšana ar kopējo 2019.gadā vērtēto jaunzirgu rādītājiem, un šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības pārsniedz populācijas vidējo, kas ļauj secināt, ka šīs saimniecības atražo zirgus, kurus var piedāvāt citiem zirgu audzētājiem kā augstvērtīgu vaislas materiālu.

Kumeļu vērtēšana

Pēc audzēšanas programmas nosacījumiem kumeļam vērtē četras pazīmes:

- a. izcelšanās;
- b. eksterjers, ķermeņa proporcijas;
- c. gaitu kvalitāte;
- d. kopējais iespaids;

katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits ir 40 punkti.

LŠZAA 11 labāko LS kumeļu vērtējumi 2019.gadā (=>36)

Kumeļa vārds	Tēvs	Šķ	Vērtējumi				Kopvērt.
			Izc./tips	Ekst./prop.	Gaitas	Kopējais iespaids	
Dakāra	D'Aganix 2000 Z	ZG	10	10	9	10	39
Charming Queen	Chadler LS2319	OLD	9	10	9	9	37
Darwina	Daramis LS1846	HN	9	10	9	9	37
Frankoli	Feiner Fürst LS2213	OLD	10	9	9	9	37
Lakkarikki Spin	Lacapo DH19	DWB	9	9	10	9	37
Cairassi Classic	Casskeni II LS2192	HL	10	9	8	9	36
Fillip R	Fazāns LS1690	LS	10	9	8	9	36
Royal Flash	For Love 8 LS2085	HN	9	9	9	9	36
Lasconti Spin	Lacapo DH19	DWB	9	9	9	9	36
Demilla Royal	Don Royal LS2203	DSP	9	9	9	9	36
Royal Red	Don Royal LS2203	DSP	9	9	9	9	36

Zilā krāsā ir MA rezultātā iegūtie kumeļi.

LS kumeļu vērtēšanas datu analīze – 2018.gadā un 2019.gadā vērtēto LS sporta tipa kumeļu rādītāji:

2018	2019
Kopvērtējums	Kopvērtējums
34	32.77

Salīdzinoši ar 2018.gadu, vidējais vērtējums ir mazliet zemāks. Labāko kumeļu vērtējumi rāda, ka gandrīz puse augstāk novērtēto kumeļu ir iegūti mākslīgās apsēklošanas rezultātā, kas ļauj secināt, ka šādi var uzlabot iegūto kumeļu un perspektīvā kopējo populācijas kvalitāti. To var izskaidrot ar izmantoto vaislinieku kvalitāti, jo ārvalstu bioprodukts tiek iegūts no šķirnēm ar lielu kopējo dzīvnieku skaitu un augstu izlases intensitāti, kur vaislas ērzeļiem ir stingrāki izlases kritēriji, ko nevar nodrošināt mazā populācijā kā Latvijas siltasiņu zirgu šķirnē. Lai gan pieejamības un izmaksu dēļ zirgu audzētāji joprojām pārsvarā izmanto dabisko lecināšanu, būtu jāveicina mākslīgās apsēklošanas izmantošana, iespējams, ar papildus atbalstu zirgu audzētājiem.

Kumeļu vidējie vērtējumi LŠZAA šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, salīdzinājumā ar kumeļu vidējiem vērtējumiem LŠZAA pārraudzības saimniecībās 2019.gadā

Kumeļu grupa	Vidējie vērtējumi				Kopvērtējums
	Izc./tips	Ekst./prop.	Gaitas	Kopējais iespaids	
2019.gadā vērtētie kumeļi	8.5	8.2	7.9	8.1	31.6
2019.gadā vērtētie kumeļi šķirnes saimniecībās	8.7	8.3	8.0	8.2	33.1
Vidējā vērtējuma starpība	0.2	0.0	0.1	0.0	1.5

2019.gadā šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības uzrādījušas augstākus vidējos kumeļu vērtējumus nekā pārraudzības saimniecībās kopumā, kas liecina, ka šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības atražo augstvērtīgas kvalitātes kumeļus.

Kumeļu vidējie vērtējumi LŠZAA šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās ar lielāko vērtēto kumeļu skaitu, salīdzinājumā ar kumeļu vidējiem vērtējumiem LŠZAA pārraudzības saimniecībās 2019.gadā

Saimniecība	Juridiska persona	Fiziska persona	Fiziska persona	Fiziska persona	Fiziska persona	Juridiska persona	2019.gadā vērtētie kumeļi kopā LŠZAA pārraudzības saimniecībās
Vērtēto kumeļu skaits	5	5	2	5	2	3	121
Izcelsme/tips	8.6	8.6	8	8.6	8	10	8.5
Eksterjers/proporcijas	8.4	8.8	8	7.8	8	8.3	8.2
Gaitas	8	8.6	8	7.4	8.5	8.3	7.9
Kopējais iespaids	8.4	8.6	8	7.8	8	8.3	8.1
Kopvērtējums	33.4	34.6	32	31.6	32.5	35	31.6
<i>Vērtējumu starpība starp saimniecību vidējo kumeļu vērtējumu un kopējo vidējo vērtējumu 2019.gadā vērtētajiem kumeļiem</i>	<i>1.8</i>	<i>3.0</i>	<i>0.4</i>	<i>0.0</i>	<i>0.9</i>	<i>3.4</i>	

Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, kur vērtēto kumeļu skaits pārsniedza divus kumeļus, veikta vidējo eksterjera un darbaspēju rādītāju salīdzināšana ar kopējo 2019.gadā vērtēto kumeļu vērtējumiem, un šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības pārsniedz populācijas vidējo, kas ļauj secināt, ka šīs saimniecības atražo atbilstošas kvalitātes kumeļus.

Ciltsgrāmatā ierakstītie zirgi 2019.gadā

2019.gadā CG ir uzņemti 67 zirgi, no kuriem 1 ērzelis ir no vecā vaislas sastāva, 43 ērzeļi ir sertificēti bioprodukta izmantošanai un 23 ķēves, ērzeļi un kastrāti ir pārraudzības saimniecībām piederoši.

Vaislas ērzeļu sagatavošana sertificēšanai un sertificēšana 2019.gadā

Jaunos vaislas ērzeļus pārbauda vienādos apstākļos, vērtējot eksterjeru un pārbaudot darbaspējas.

Kopš 2014.gada ērzeļu vērtēšanu veic speciāli izveidota komisija no abu zirgu audzēšanas organizāciju vērtēšanas ekspertiem. 2019.gadā komisija vērtēja 4 ērzeļus un visiem piešķīra sertifikātu.

Minimālais eksterjera vērtējums 2019.gadā bija **53** punkti pēc 7 pazīmēm.
Darbaspēju minimālais vērtējums **29** punkti pēc 4 rādītājiem.

Visaugstāk novērtētais ērzelis sertificēšanā pēc kopsummas ieguva **86,8**.punktus.
Viszemāk novērtētais ērzelis pēc kopsummas ieguva **83,8**.punktus.

Pēc pēcnācēju kvalitātes pārbaudītie ērzeļi 2019.gadā

Pēc pēcnācēju kvalitātes 2019. gadā ir novērtēti **14** vaislas ērzeļi, kas varēja pretendēt uz valsts atbalstu, izpildot likumā noteiktās prasības.

Iegūtie rezultāti par vaislas ērzeļu pēcnācēju darba kvalitāti tiek apkopoti un analizēti, norādot konkrētā vaislas ērzeļa novērtēto ērzelišu, ķēvīšu un visu novērtēto pēcnācēju vidējo darbaspēju un eksterjera vērtējumu un vietu salīdzinājumā ar citiem vaislas ērzeļiem. Analizējot vaislas ērzeļu kvalitatīvos rādītājus attiecībā pret populācijas vidējo rādītāju, tiek noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs.

Pēc pēcnācējiem vērtētie LS vaislas ērzeļi (kam vērtēti 3 un vairāk pēcnācēji) pēc lielākā vidējā pēcnācēju vērtējuma (jaunzirgi) 2019.gadā:

Ērzelis	ID Nr.	Šķ	Pēcn.	2015/2019	Vērt.j.z	Vid.E	Vid.Dsp	Vid.vērt
Prado LS1789	LV048721650020	LS	25	12	3	55.0	30.3	85.3
Acobat III HL280	LV038059250127	HL	30	7	5	54.8	30.0	84.8
Kiborgs LS1731	LV012460450177	LS	23	15	3	54.3	30.0	84.3
Apriori LS1851	LV001000000444	LS	14	12	5	52.8	30.2	83.0
Kupidons LS1841	LV030079750006	LS	8	6	3	53.0	29.3	82.3
Fumo Twirre MP LS1847	NL003201003989	KW	21	19	3	53.0	28.3	81.3
Quel Craneur LS1852	DE441411352602	WE	37	36	5	53.4	30.8	30.8

Pēc pēcnācējiem vērtētie LS sporta tipa vaislas ērzeļi sakārtoti pēc periodā iegūto pēcnācēju skaita:

Ērzelis	ID Nr.	Šķ	Pēcn.	2015/2019	Vērt.j.z	Vid.E	Vid.Dsp	Vid.vērt
Quel Craneur LS1852	DE441411352602	WE	37	36	5	53.4	30.8	30.8
Fumo Twirre MP LS1847	NL003201003989	KW	21	19	3	53.0	28.3	81.3
Kiborgs LS1731	LV012460450177	LS	23	15	3	54.3	30.0	84.3
Prado LS1789	LV048721650020	LS	25	12	3	55.0	30.3	85.3
Apriori LS1851	LV001000000444	LS	14	12	5	52.8	30.2	83.0
Acobat III HL280	LV038059250127	HL	30	7	5	54.8	30.0	84.8
Kupidons LS1841	LV030079750006	LS	8	6	3	53.0	29.3	82.3

Pēc pēcnācējiem vērtētie LS sporta tipa vaislas ērzeļi sakārtoti pēc vērtēto pēcnācēju jaunzirgu skaita 2019.gadā:

Ērzelis	ID Nr.	Šķ	Pēcn.	2014/2019	Vērt.j.z	Vid.E	Vid.Dsp	Vid.vērt
Quel Craneur LS1852	DE441411352602	WE	37	36	5	53.4	30.8	30.8
Apriori LS1851	LV001000000444	LS	14	12	5	52.8	30.2	83.0
Acobat III HL280	LV038059250127	HL	30	7	5	54.8	30.0	84.8
Fumo Twirre MP LS1847	NL003201003989	KW	21	19	3	53.0	28.3	81.3
Kiborgs LS1731	LV012460450177	LS	23	15	3	54.3	30.0	84.3
Prado LS1789	LV048721650020	LS	25	12	3	55.0	30.3	85.3
Kupidons LS1841	LV030079750006	LS	8	6	3	53.0	29.3	82.3

Veikta visu ērzeļu pēcnācēju kvalitātes izvērtēšana, analizē izmantojot visus ērzeļa pēcnācēju vērtējumus, kas iegūti līdz 2019.gada beigām. Analizēti tikai tie vaislas ērzeļi, kuriem 2019.gada beigās bija derīgs lecināšanas sertifikāts un kuru vērtēto pēcnācēju skaits bija lielāks par sešiem pēcnācējiem.

Pēc pēcnācējiem vērtētie LS sporta tipa vaislas ērzeļi sakārtoti pēc augstākā pēcnācēju vērtējuma pret populācijas vidējo:

	Ērzelis	Kopējais pēcnācēju skaits	Pēcnācēju vidējais darbaspēju vērtējums	Pēcnācēju vidējais eksterjera vērtējums	Pēcnācēju kopējais vērtējums	Ērzeļa pēcnācēju darbaspēju vidējais vērtējums pret populācijas vidējo	Ērzeļa pēcnācēju eksterjera vidējais vērtējums pret populācijas vidējo	Ērzeļa pēcnācēju kopējais vērtējums pret populācijas vidējo
1	Daramis	21	32.2	54.2	86.4	2.6	1.4	4.0
2	Lasido	6	31.2	54.8	86.0	1.6	2.0	3.6
3	Cattio	73	29.8	56.1	85.8	0.2	3.2	3.4
4	Leston	16	30.8	54.6	85.4	1.2	1.7	3.0
5	Quel Craneur	37	30.6	53.6	84.1	1.0	0.7	1.7
6	Aromāts	217	30.6	53.3	83.9	1.0	0.4	1.4
7	Galfarro	11	30.0	53.8	83.8	0.4	1.0	1.4
8	Cananero	14	29.8	54.0	83.8	0.3	1.2	1.4
9	De Lordo	11	29.9	53.9	83.7	0.3	1.0	1.3
10	Lacapo	44	30.1	53.6	83.7	0.6	0.7	1.3
11	Crēzs	37	30.2	53.5	83.7	0.6	0.6	1.2
12	Esprit	19	30.0	53.6	83.6	0.4	0.8	1.2
13	Perkins Power	18	30.2	53.5	83.6	0.6	0.6	1.2
14	Rainy Day Blues	25	29.8	53.7	83.5	0.2	0.9	1.1
15	Kapteinis Cukurs	34	29.8	53.7	83.5	0.3	0.9	1.1
16	Clair de Lune	20	29.8	53.7	83.5	0.2	0.8	1.1
17	Chelder	16	29.8	53.7	83.5	0.3	0.8	1.1
18	Caraoki	35	30.2	53.3	83.5	0.6	0.4	1.1
19	Land Cruiser	51	29.1	54.4	83.5	-0.5	1.6	1.1
20	Stopelgardens Castello	43	29.6	53.8	83.4	0.0	1.0	1.0
21	Fumo Twirre	21	30.0	53.4	83.4	0.4	0.6	1.0
22	Kiborgs	23	29.2	54.2	83.4	-0.4	1.4	1.0
23	Colibri	49	29.0	54.2	83.2	-0.5	1.3	0.8
24	Kolibri	41	29.5	53.7	83.2	0.0	0.8	0.8
25	Alfanss	21	29.2	53.7	82.9	-0.4	0.9	0.5
26	Kedriks	11	30.4	52.3	82.7	0.9	-0.6	0.3
27	Bleisbergs Liwius	92	29.8	52.8	82.6	0.2	0.0	0.2
28	Chevers	24	29.5	53.1	82.5	-0.1	0.3	0.1
29	Calano II	144	29.5	53.0	82.5	-0.1	0.2	0.1
30	Friscati	39	29.5	52.8	82.3	-0.1	0.0	-0.1
31	Donnerbube	112	30.6	51.5	82.2	1.1	-1.3	-0.2

32	Alibi	16	29.3	52.8	82.2	-0.2	0.0	-0.2
33	Gvidons	71	29.7	52.2	81.9	0.1	-0.6	-0.5
34	Amaranth (Akrobāts)	9	28.6	53.3	81.8	-1.0	0.4	-0.6
35	Calvados 87	49	29.5	52.3	81.8	-0.1	-0.5	-0.6
36	Gaultjērs	69	28.9	52.6	81.5	-0.7	-0.3	-0.9
37	Liverpuļ	47	28.9	52.3	81.1	-0.7	-0.5	-1.3
38	Chagalli	15	28.6	52.1	80.7	-1.0	-0.7	-1.7
39	Argumentis	17	29.2	51.4	80.6	-0.4	-1.5	-1.8
40	Flamenko	18	29.3	51.1	80.4	-0.3	-1.8	-2.1
41	Rekord	12	29.7	50.7	80.3	0.1	-2.2	-2.1
42	Leksus	13	28.7	51.4	80.1	-0.9	-1.4	-2.3
43	Arčibalds	16	28.9	51.1	80.1	-0.6	-1.7	-2.3
44	Willy	19	28.4	51.6	80.0	-1.2	-1.2	-2.4
45	Palbo	13	27.3	51.3	78.7	-2.2	-1.5	-3.7
46	Princis Prince	41	28.3	49.2	77.5	-1.3	-3.6	-4.9
47	Corall	110	29.2	47.9	77.1	-0.3	-4.9	-5.3
48	Infakts	14	27.3	49.6	76.9	-2.3	-3.2	-5.5

Ērzeļu pēcnācēju kvalitāte pēc visu vērtēto jaunzirgu vērtējumiem izmantojama kopējai populācijas kvalitātes un sertificēto vaislas ērzeļu kvalitātes analīzei.

Biedrības «Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija» audzēšanas programmas mērķa un selekcijas un audzēšanas mērķu sasniegšanai izvirzīto uzdevumu izpilde 2019.gadā

Izvirzītie uzdevumi	Realizācija
<p>Veikt rūpīgu izlasi un selekciju populācijā, kā arī iepirkt pasaules līmeņa biomateriālu populācijas ģenētiskās kvalitātes uzlabošanai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vērtīgāko šķirnes dzīvnieku uzņemšanu CG. 2019.gadā VCG ir uzņemti 67 zirgi. • Izdots Latvijas šķirnes zirgu valsts ciltsgrāmatas XXXII sējums, kur iekļauti no 2012.-2017.gadam uzņemtie zirgi. • Apsekotas šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības, veicināta saimniecību apstiprināšana un statusa pagarināšana. • 43 ērzeļi ir sertificēti bioprodukta izmantošanai. Mājas lapā www.lszaa.lv publicēts saraksts ar 2019.gada sezonā pieejamajiem vaislas ērzeļiem mākslīgajai apsēklošanai.
<p>Vaislas ērzeļu kvalitātes veicināšana, veicot centralizētu ikgadējo vaislas ērzeļu sertifikāciju atbilstoši <i>Nolikumam par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļu sertificēšanu</i></p>	<p>Veikta centralizēta vaislas ērzeļu vērtēšana sertificēšanai un pārbaude pēc pēcnācēju kvalitātes saskaņā ar selekcijas un audzēšanas mērķi atbilstoši izstrādātajam nolikumam.</p>
<p>Individuālā kumēļu, jaunzirgu, vaislas ērzeļu un ķēvju vērtēšana saskaņā ar šķirnes standarta prasībām un atbilstoši audzēšanas programmai</p>	<p>Veikta kumēļu, jaunzirgu un vaislas ķēvju vērtēšana. Kopumā novērtēti 103 tīršķirnes sporta tipa kumēļi, 79 tīršķirnes sporta tipa jaunzirgs, 29 vaislas ķēves.</p>
<p>Snieguma pārbaudes datu uzskaitē visiem šķirnes dzīvniekiem</p>	<p>Veikta vērtēto dzīvnieku snieguma pārbaudes datu uzskaitē un apkopošana. Analizējot vaislas ērzeļu rādītājus pēc pēcnācēju kvalitātes attiecībā pret populācijas vidējo rādītāju, tika noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs.</p>
<p>Ķēvju iedalīšana klasēs, stimulējot kvalitatīvāka vaislas materiāla izmantošanu</p>	<p>Audzēšanas programmas ietvaros izstrādāti nosacījumi Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļu un ķēvju iedalījumam klasēs pēc izcelsmes un tipiskuma, eksterjera, darbaspēju un pēcnācēju kvalitātes vērtējuma.</p>
<p>Turpināt veidot elektroniskās datu bāzes, izmantojot šos datus ciltsdarba attīstībai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zirgkopības pārraudzības datorprogrammas un publiskās datubāzes uzturēšana un pilnveidošana. • Turpinās projekta Nr. 18-00-A01620-000023 “Inovatīvas zirgu vērtēšanas metodes izstrāde zirgkopības nozares konkurētspējas palielināšanai” realizācija, veidojot datu bāzi kvalitatīvāku ciltsdarba datu ievadei un analīzei.
<p>Celt speciālistu kvalifikāciju, sadarboties ar citām dzīvnieku audzēšanas organizācijām un valsts iestādēm kopīgas nozares politikas veidošanai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalība 5. Starptautiskajā darba grupu par lineārās vērtēšanas sistēmas harmonizēšanu sporta zirgiem Zviedrijā 22.-23.01.2019.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dalība Pasauls sporta zirgu audzēšanas federācijas (WBFSH) ģenerālajā asamblejā Francijā. • Īstenota zirgu vērtētāju kvalifikācijas celšana mācību kursa „Profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumu nodrošināšana” “Aktualitātes ciltsdarbā” ietvaros (Tērvetē, 14.-15.03.2019) • Dalība nozaru organizācijās: • WBFSH • Latvijas lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības kamera • LŠZAA piedalījās lauksaimniecības NEP (nozaru ekspertu padome) profesijas “Lopkopības tehniķis ar specializāciju zirgkopībā” standarta izstrādē.
<p>Lai veicinātu zirgkopības nozares popularizēšanu, veikt sabiedrības informēšanu un izglītošanu, kā arī organizēt ģenētiskās kvalitātes popularizēšanas pasākumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizēti divi mācību kursi "Kvalitātes sistēmu ieviešana zirgu audzēšanas saimniecībās. Zirgu labturība, laba ražošanas un higiēnas prakse. Uz tirgu vērsta zirgu audzēšana”. • Organizēta Latvijas šķirnes zirgu skate “Rudens Pērle 2019” ar mērķi popularizēt zirgkopības ciltsdarba rezultātus Latvijā un ārvalstīs un palielināt zirgkopības nozarē iesaistīto cilvēku zināšanas par Latvijā audzētiem zirgiem, to vērtēšanu, sagatavošanu un iegūto rezultātu izmantošanu ciltsdarba realizācijā. Skatei piesaistīti ārvalstu eksperti. • Organizēts Baltijas jaunzirgu čempionāts konkurē “Future Stars 2019”, kur atsevišķā konkurencē noskaidroti labākie Baltijas valstīs audzēto nacionālo sporta šķirņu jaunzirgi. • “Latvijas zirgs senāk un tagad”- zirgkopības popularizēšanas pasākums Rīgas svētku ietvaros 17.08.2019. • LŠZAA iesaistīta kā sadarbības partneris SIA LLKC demonstrējumam zirgkopībā – “Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ķēvju ģealoģisko ģimeņu kvalitātes salīdzinājums ģenētiskās efektivitātes uzlabošanai populācijā”, kur LŠZAA pārraudzības saimniecībā tika organizēta Lauku diena.

Audzēšanas programmas izpilde veikta atbilstoši uzstādītajiem mērķiem un uzdevumiem, realizējot gan vaislas dzīvnieku izlasi, gan jaunzirgu un kumeļu vērtēšanu vaislas dzīvnieku pēcnācēju kvalitātes izvērtēšanai, tāpat veicot pēcnācēju kvalitātes analīzi vaislas ērzeļiem. Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības atražojušas atbilstošas kvalitātes jaunzirus un kumeļus, vidējiem rādītājiem pārsniedzot populācijas vidējo 2019.gadā. Turpināta ciltsdarba datu uzskaites un analīzes pilnveidošana. Kvalitatīvi īstenoti nozares popularizēšanas un zirgu audzētāju izglītošanas pasākumi.

Biedrības “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija”

valdes priekšsēdētāja vietniece

Aija Luse

28.02.2020